

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII**SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI****HOTĂRÂREA nr. 1473**

din 04 mai 2023

Prin Raportul nr. 22-3069 din 15.11.2022 al Inspecției Judiciare - Direcția de inspecție pentru judecători, a fost înaintat Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul verificărilor privind modul în care instanțele judecătorești au respectat măsurile/mecanismele stabilite prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2098/2019 în materia fondului funciar.

Analizând raportul Inspecției Judiciare și văzând înscrisurile atașate, Secția pentru judecători reține următoarele:

Prin Ordinul nr. 124/2019 emis de inspectorul - șef al Inspecției Judiciare s-a dispus efectuarea unui control tematic având ca obiectiv identificarea practicii instanțelor de judecată în materia fondului funciar cu privire la patru aspecte concrete.

Verificările au vizat perioada 01.01.2020 la zi, iar verificările directe au fost efectuate în perioada 1 ianuarie 2015 - 31 iulie 2019.

Raportul emis în urma controlului de mai sus a fost avizat de conducerea Inspecției Judiciare și apoi aprobat prin Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2098/19.12.2019, în motivarea acesteia fiind expuse măsuri/mecanisme de unificare a practicii judiciare.

Prin Ordinul nr. 111/27.09.2022 emis de inspectorul - șef al Inspecției Judiciare, s-a dispus efectuarea unui control privind verificarea modului în care Judecătoria Aiud, Judecătoria Sighișoara, Judecătoria Deta, Tribunalul Timiș, Judecătoria Baia Mare, Judecătoria Vișeu de Sus, Tribunalul Maramureș și Tribunalul Covasna au respectat măsurile/mecanismele stabilite prin Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2098/19.12.2019. Verificările au vizat perioada 01.01.2020 la zi și au fost efectuate în perioada 10 - 31 octombrie 2022.

În urma acestui control, s-au constatat următoarele:

1). Situația menținerii specializării judecătorilor în acord cu dispozițiile art. 2 alin. (2)

TITLUL XIII: Accelerarea judecăților în materia restituirii proprietăților funciare din Legea nr. 247/2005.

La Judecătoria Aiud, începând cu 11 ianuarie 2022, au fost înființate, prin decizie a președintelui instanței, completuri civile specializate în materie fond funciar, până la acest moment cauzele având acest obiect figurând în fișa tuturor completurilor civile.

În cazul Judecătoriei Sighișoara, funcționează completuri specializate în materie de fond funciar înființate anterior anului 2011, numărul acestora fiind majorat prin decizie a președintelui instanței din anul 2017.

Pentru perioada 2010 - 2022, în cadrul Judecătoriei Deta au funcționat două completuri cărora le-au fost repartizate cauze în materia fondului funciar, iar începând din anul 2022 toate cele trei completuri de judecată ale instanței au primit astfel de cauze. Din conținutul deciziilor președintelui instanței nu rezultă că au fost înființate completuri specializate în materia fondului funciar.

În toată perioada de referință, la Tribunalul Timiș au funcționat două completuri specializate de fond funciar.

După desființarea de către Colegiul de conducere, în anul 2016, a completurilor specializate în materia fondului funciar, în cadrul Judecătoriei Baia Mare, cauzele în materie au fost repartizate tuturor completurilor civile.

Din cauza schemei foarte reduse de judecători și ocupării parțiale a acesteia, la Judecătoria Vișeu de Sus nu au fost înființate completuri specializate de fond funciar, cauzele fiind soluționate de aceiași judecători care judecă atât în materie penală cât și în materie civilă.

La Tribunalul Maramureș și Tribunalul Covasna, în perioada de referință, au funcționat completuri specializate în condițiile legii.

2) Situația pregătirii profesionale a judecătorilor specializați în materia fondului funciar (participarea la seminarii, cursuri, alte programe de forme de pregătire profesională etc).

În perioada 1 ianuarie 2020 la zi, având în vedere și contextul pandemiei generată de îmbolnăvirea cu virusul Sars-Cov-19, niciun judecător din cadrul instanțelor supuse verificărilor nu a luat parte la vreo formă de pregătire profesională organizată în scopul acestei pregătiri profesionale specializate.

În cadrul Judecătoriei Vișeu de Sus, aspectele privind practica instanței în urma unor modificări legislative sau decizii ale Curții Constituționale au fost discutate în cadrul întâlnirilor de lucru săptămânale ale judecătorilor instanței.

3) Situația întâlnirilor de practică neunitară prevăzute de art. 25 și 26 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor care au vizat cauze de fond funciar.

Cu privire la situația întâlnirilor de practică neunitară prevăzute de art. 25 și 26 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor care au vizat cauze de fond funciar s-a arătat că, în afara Judecătoriilor Deta și Baia Mare, la nivelul instanțelor supuse verificărilor fie nu s-au identificat, fie nu s-au semnalat probleme de practică neunitară în materia fondului funciar, potrivit informațiilor comunicate de acestea.

În cadrul Judecătoriei Deta au avut loc mai multe întâlniri în care au fost dezbătute probleme de drept în materia fondului funciar (întâlniri: anul 2020 - 5, 2021- 8, 2022 - 1), iar exigențele surprinse în considerentele Hotărârii Secției pentru judecătoria a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2098/19.12.2019, prin care a fost aprobat Raportul nr. 1381/2016 privind identificarea practicii instanțelor de judecată în materia fondului funciar, au fost prezentate judecătorilor instanței și au fost dezbătute în ședințele de învățământ profesional.

La nivelul Judecătoriei Baia Mare, probleme de drept funciar au fost dezbătute în cadrul unei întâlniri din anul 2020 și a unei întâlniri din anul 2022.

În cadrul Judecătoriei Vișeu de Sus, aspectele privind practica instanței în urma unor modificări legislative sau decizii ale Curții Constituționale au fost discutate în cadrul întâlnirilor de lucru săptămânale ale judecătorilor instanței.

4) Situația publicării pe portalul instanței a jurisprudenței relevante în materia fondului funciar.

Judecătoria Sighișoara, Tribunalul Timiș și Tribunalul Covasna au publicat, în intervalul de referință, câte o hotărâre, iar Judecătoria Baia Mare 12 hotărâri. Dintre celelalte instanțe, Judecătoria Aiud a justificat lipsa publicării pe portal a jurisprudenței prin aceea că, odată cu operaționalizarea portalului REJUST, a fost mult simplificată consultarea jurisprudenței integrale a instanței.

5) Situația statistică a cauzelor înregistrate și soluționate în materia fondului funciar (toate hotărârile pronunțate în intervalul de referință, fără a avea importanță data înregistrării cauzei).

Judecătoria Aiud - dintre cele 39 hotărâri pronunțate, 29 hotărâri sunt definitive (74%), 20 dintre acestea prin neatacare (51%), iar 8 dosare se află în termenul de apel sau sunt înaintate în calea de atac; 2 hotărâri sunt neredactate.

Judecătoria Sighișoara - dintre cele 41 hotărâri pronunțate, 19 hotărâri sunt definitive (46%), 12 dintre acestea prin neatacare (29%), iar 19 dosare se află în termenul de apel sau sunt înaintate în calea de atac; 3 hotărâri sunt neredactate.

Judecătoria Deta - dintre cele 82 hotărâri pronunțate, 21 hotărâri sunt definitive (25 %), 16 dintre acestea prin neatacare (19%), iar 58 dosare se află în termenul de apel sau sunt înaintate în calea de atac; 3 hotărâri sunt neredactate.

Tribunalul Timiș - dintre cele 231 dosare soluționate (toate redactate), în 210 cauze au fost soluționate apeluri, în 4 cauze au fost soluționate recursuri, în 5 cauze au fost soluționate alte căi extraordinare de atac, iar 2 hotărâri au fost pronunțate în primă instanță fiind definitive prin apelare; în 10 cauze s-a dispus trimiterea spre rejudecare.

Judecătoria Baia Mare - dintre cele 110 hotărâri pronunțate, 78 hotărâri sunt definitive (70 %), 47 dintre acestea prin neatacare (42%), iar 26 dosare se află în termenul de apel sau sunt înaintate în calea de atac; 4 sunt soluții de declinare; 3 hotărâri sunt neredactate.

Judecătoria Vișeu de Sus - dintre cele 25 hotărâri pronunțate, 15 hotărâri sunt definitive (60%), 6 dintre acestea prin neatacare (24%), iar 10 dosare se află în termenul de apel sau sunt înaintate în calea de atac.

Tribunalul Maramureș - dintre cele 138 dosare soluționate (toate redactate), în 113 cauze au fost soluționate apeluri, în 18 cauze au fost soluționate recursuri, în 6 cauze au fost soluționate alte căi extraordinare de atac, iar o hotărâre a fost pronunțată în primă instanță aflându-se în soluționarea căii de atac; în 12 cauze s-a dispus trimiterea spre rejudecare.

Tribunalul Covasna - dintre cele 61 dosare soluționate (toate redactate), în 60 cauze au fost soluționate apeluri și într-o cauză au fost soluționate recursuri.

Verificările efectuate relevă faptul că principalele motive pentru care instanțele de control judiciar au procedat la reformarea sentințelor sunt în continuare aceleași ca cele redată în cuprinsul raportului de control anterior.

6) Practica instanței de judecată în materia fondului funciar, cu indicarea hotărârilor judecătorești relevante, cu privire la următoarele aspecte:

a) în ceea ce privește categoriile de persoane îndreptățite să solicite reconstituirea dreptului de proprietate, se reține că în conformitate cu art. 8 alin. (2) din Legea nr. 18/1991 a fondului funciar, persoane îndreptățite să solicite reconstituirea dreptului de proprietate sunt membrii cooperatori care au adus pământ în cooperativa agricolă de producție sau cărora li s-a preluat în orice mod teren de către aceasta, precum și, în condițiile legii civile, moștenitorii acestor membrii cooperatori care nu au adus pământ în cooperativă și alte persoane anume stabilite. Reconstituirea dreptului de proprietate se face numai la cererea persoanei îndreptățite, acțiunile fiind respinse în situația în care nu s-a făcut dovada dreptului de proprietate asupra terenului la data preluării.

În practica instanțelor s-a reținut că sunt îndreptățiți la reconstituirea dreptului de proprietate toți moștenitorii (legali sau testamentari), cu excepția celor care au renunțat expres la moștenire și cu respectarea principiului chemării la moștenire în ordinea claselor, precum și cei care au formulat cerere de reconstituire a dreptului de proprietate în termenul prevăzut de lege.

De asemenea, s-a mai reținut că dreptul la reconstituirea dreptului de proprietate aparține moștenitorului în măsura în care procedura a fost inițiată de acesta, că se impune emiterea unui singur titlu pe numele tuturor moștenitorilor care au formulat cerere de reconstituire sau emiterea titlului de proprietate pe numele autorului în măsura în care emiterea adeverinței privind reconstituirea dreptului de proprietate s-a realizat în favoarea acestuia (o soluție nedefinitivă).

În ipoteza în care a avut loc dezbateră succesiunii, s-a arătat că nu se mai poate dispune reconstituirea dreptului de proprietate cu privire la întreaga suprafață de teren în favoarea respectivului moștenitor care a formulat cerere de reconstituire, în acest caz dreptul de acrescământ neputând opera.

Cu privire la moștenitorii care nu au formulat cerere de reconstituire a dreptului de proprietate cu respectarea procedurii reglementate de Legea nr. 18/1991, instanțele au reținut că aceștia nu sunt persoane îndreptățite la reconstituire/despăgubiri, soluțiile fiind pronunțate fie pe calea excepției lipsei de interes, fie prin respingerea ca inadmisibilă a cererii de chemare în judecată.

De asemenea, s-a reținut o practică unitară a instanțelor în respingerea cererilor de reconstituire a dreptului de proprietate pentru lipsa dovezii calității de moștenitor în persoana autorului cererii de reconstituire.

În aplicarea dispozițiilor art. 8 alin. (2) din Legea nr. 18/1991, instanțele verificate au o practică unitară, în sensul respingerii cererilor de reconstituire a dreptului de proprietate pentru terenurile aferente locuințelor care nu au fost cooperativizate.

Astfel, analizând situația juridică a terenurilor pentru care s-a solicitat eliberarea titlurilor de proprietate, din care a rezultat că acestea nu au fost înscrise în Cooperativa Agricolă de Producție și nu au fost preluate de Statul Român în mod abuziv, instanțele au apreciat, prin raportare la considerentele Deciziei nr. 36/2020, punctele 93 și 94, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, că nu pot beneficia de prevederile legii fondului funciar persoanele sus amintite, întrucât nu dețin niciuna dintre calitățile menționate expres de Legea nr. 18/1991. În acest context, pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor care nu au fost înscrise în Cooperativa Agricolă de Producție și nu au fost preluate de Statul Român în mod abuziv, persoanele interesate au posibilitatea să-și reglementeze situația terenului pentru care au solicitat eliberarea titlului de proprietate fie potrivit Legii nr. 231/2018, fie potrivit dispozițiilor Codului civil, fie ale Legii cadastrului și publicității imobiliare nr. 7/1996, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul programului de înregistrare sistematică a imobilelor. Cu titlu de practică unitară s-a mai constatat că instanțele au respins cererile de reconstituire a dreptului de proprietate/acordare despăgubiri și pentru următoarele motive: în lipsa parcurgerii procedurii prealabile prevăzută de Hotărârea de Guvern nr. 890/2005 și Legea

nr. 165/2013 s-a reținut că nu pot fi acordate despăgubiri; în cazul solicitării eliberării unui titlu de proprietate asupra unui teren care face parte din domeniul public al statului.

S-a mai constatat că, la Judecătoria Deta, o mare parte dintre hotărârile judecătorești pronunțate în anul 2020, prin care s-au admis cererile reclamantilor și s-a dispus obligarea Comisiei Locale de fond funciar la punerea în posesie, a fost modificată în căile de atac, în sensul obligării comisiilor să procedeze la punerea în posesie a reclamanților cu respectarea ordinii impuse de art. 12 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 potrivit căreia *„atribuirea terenurilor... se face în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire, cu respectarea strictă a ordinii categoriilor de teren prevăzute de alin. (1)..."*. După motivarea primei soluții din apel, respectiv ianuarie 2021, judecătorii fondului au ținut cont de practica instanței de control, identificată cu titlu de exemplu și la Tribunalul Timiș.

În situație similară au fost identificate și alte dosare în care instanța de fond a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a comisiei de fond funciar, iar în apel s-a dispus respingerea acestei excepții.

Tot în legătură cu respectarea ordinii de atribuire a terenurilor, în practica instanțelor verificate au fost identificate și hotărâri judecătorești prin care s-a respins solicitarea de înlocuire a amplasamentului prin atribuirea terenului inițial întrucât nu poate fi încălcată ordinea de înregistrare a cererilor de restituire în procesul de atribuire a terenurilor de către comisia locală de fond funciar, respectiv prin care s-a dispus, la solicitarea reclamanților, înlocuirea, în baza expertizei topografice, a amplasamentului stabilit de comisia locală de fond funciar (altul decât cel inițial), cu un alt amplasament, reținându-se ca dovedit faptul că este vorba despre teren retrocedabil și că nu există vreun alt impediment.

b) În ceea ce privește stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor în temeiul Legii nr. 18/1991 în funcție de modul de intrare a acestora în patrimoniul statului, au fost identificate hotărâri judecătorești pronunțate în sensul că exproprierile în temeiul Legii nr. 187/1945 privind Reforma Agrară nu sunt excluse de la reconstituire în condițiile în care unicul motiv al invalidării cererii de către comisia locală de fond funciar este o adresă a ANRP, iar instanța nu a identificat vreun motiv justificat care să stea la baza acestui refuz.

c) În ceea ce privește aplicarea dispozițiilor art. 48 din Legea nr. 18/1991, ansamblul hotărârilor supuse verificărilor au relevat, cu excepțiile ce vor fi prezentate, o practică unitară, după cum urmează:

Judecătoria Sighișoara a respins plângerea unei reclamante formulate împotriva Hotărârii Comisiei Județene pentru stabilirea dreptului de proprietate private prin care s-a invalidat propunerea Comisie de fond funciar și cererea de reconstituire a dreptului de proprietate asupra unei suprafețe de teren întrucât la data formulării cererii de reconstituire a dreptului de proprietate, respectiv la data de 07 iulie 2005, reclamanta nu deținea cetățenia română, potrivit certificatului constatator de cetățenie română, defuncta reclamantă

redobândind cetățenia română la data de 03 noiembrie 2011, ulterior formulării cererii de reconstituire a dreptului de proprietate.

S-a reținut că potrivit dispozițiilor art. 48 din Legea 18/1991, cetățenii români cu domiciliul în străinătate, precum și foștii cetățeni români care și-au redobândit cetățenia română, indiferent dacă și-au stabilit sau nu domiciliul în țară, pot face cerere de reconstituire a dreptului de proprietate pentru suprafețele de terenuri agricole sau terenuri cu destinație forestieră care le-au aparținut în proprietate.

Prin urmare, s-a arătat că prima condiție stabilită de legiuitor pentru redobândirea terenurilor preluate de stat este ca, la data formulării cererii de reconstituire, petiționarul să aibă cetățenia română, iar, în speță, reclamanta nu avea cetățenia română la data formulării cererii de reconstituire a dreptului de proprietate.

Au fost identificate și alte dosare în care au fost incidente dispozițiile art. 48 din Legea 18/1991.

Cu titlu de practică diferită, s-a identificat un dosar al Judecătoriei Baia Mare în care Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice a solicitat să se dispună constatarea nulității absolute a hotărârilor Comisiei județene pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor și a titlului de proprietate emis în baza acestor hotărâri. Teza reclamantului a fost aceea că tatăl pârâtului decedat a renunțat la cetățenie și, în consecință, nu se poate recunoaște fiului acestuia calitatea de persoană îndreptățită.

Instanța a apreciat că dispozițiile din legea constituțională referitoare la condițiile în care cetățenii străini pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor din România nu erau incidente în cauză și, în consecință, nu își găsesc aplicarea nici statuările Curții Constituționale făcute prin Decizia nr. 408/2004 și respectiv Decizia nr. 630/2007. În acest sens, s-a reținut că prima decizie se referă la condițiile în care cetățenii străini pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor, în România, or ipoteza din speță era alta, cel în favoarea căruia s-a reconstituit dreptul de proprietate având calitatea de cetățean român. În ceea ce privește Decizia nr. 630/2007, instanța a reținut că din cuprinsul acesteia reiese existența unei condiționări a dreptului de formulare a cererii de reconstituire a dreptului de proprietate de calitatea de cetățean român. Ipoteza din speță viza situația formulării cererii de reconstituire de un cetățean român, în calitate de moștenitor al titularului dreptului de proprietate, cetățean străin.

Instanța a apreciat că Legea nr. 18/1991 reglementează un sistem propriu de reguli de îndeplinit în vederea reconstituirii dreptului de proprietate, pentru cetățenii români. Deși legea recunoaște și prevede procedura de urmat pentru recunoașterea, respectiv reconstituirea dreptului de proprietate în favoarea moștenitorilor fostului proprietar, instanța a subliniat că moștenitorii nu dobândesc dreptul de proprietate prin succesiune, ci prin emiterea titlului de

proprietate, ope legis, reconstituirea dreptului făcându-se direct în patrimoniul acestora. Calitatea de moștenitor a fostului proprietar se impune a fi dovedită, însă această cerință a legii se circumscrie într-o serie de condiții, toate subsumate calității de persoană îndreptățită. În aceste condiții, s-a apreciat că adagiul latin *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipso habet* nu își găsește locul, nefiind incident în cauză.

Prin urmare, raportat la cele expuse anterior instanța a apreciat ca fiind lipsite de orice relevanță argumentele reclamantului referitoare la faptul că antecesorul părâtului decedat nu avea cetățenie română la data decesului, precum și cele referitoare la faptul că succesiunea după acesta s-a deschis în anul 1923, când Constituția României nu permitea dobândirea de terenuri de către cetățenii străini, respingând acțiunea.

Hotărârea instanței nu este definitivă, apelul declarat de Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice fiind în curs de soluționare pe rolul Tribunalului Maramureș.

Tot pe rolul Judecătoriei Baia Mare se mai află și dosarul nr. _____, având ca obiect o acțiune formulată de Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice privind constatarea nulității absolute a unui titlu de proprietate, nesoluționată până în prezent, cu termen de judecată la data de _____

De asemenea, într-un dosar al Judecătoriei Aiud a fost respinsă acțiunea formulată de Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice prin care s-a solicitat constatarea nulității unui titlu de proprietate față de încălcarea art. 48 din Legea nr. 18/1991. Hotărârea pronunțată nu este redactată până în prezent, nefiind definitivă.

d) În ceea ce privește nulitatea absolută a actelor de reconstituire a dreptului de proprietate, s-a reținut, din practica instanțelor supuse verificărilor, că persoanele implicate în mod direct în procedura de restituire, persoane care, prin natura drepturilor și obligațiilor pe care le dețin, iau cunoștință ori sunt obligate să ia cunoștință despre conținutul propunerilor comisiilor locale, au îndatorirea să urmeze procedura distinctă reglementată de art. 29 din Hotărârea Guvernului nr. 131/1991 și art. 11 din forma veche a Legii nr. 18/1991, respectiv art. 27 din Hotărârea Guvernului nr. 890/2005 și art. 53 din forma actuală a Legii nr. 18/1991. Prin urmare, de vreme ce antecesorul părților, implicat direct în procedura de reconstituire, avea abilitatea de a contesta propunerea comisiei locale de fond funciar ori hotărârea comisiei județene, în cadrul procedurii reglementată de dispozițiile mai sus menționate moștenitorului acestuia nu i se mai poate recunoaște dreptul de a se adresa instanțelor de judecată, la mai mulți ani distanță de la emiterea acelor acte, cu o acțiune în nulitate întemeiată pe dispozițiile art. 3 din Legea nr. 169/1997, cât timp motivele invocate în susținerea acțiunii prezente sunt aceleași motive de ordin factic pe care ar fi putut să le formuleze autorul său.

De asemenea, au fost respinse, pentru lipsă de interes și lipsă calitate procesuală activă, cererile de constatare a nulității absolute a unui titlu de proprietate formulate de persoane care nu au solicitat reconstituirea dreptului de proprietate (nici titularul acțiunii și nici autorul

acestuia). S-a apreciat că aceștia nu justifică un interes legitim în promovarea acțiunii întrucât nu pot obține, la rândul lor, reconstituirea dreptului de proprietate pentru terenul în litigiu, conform procedurii prevăzute imperativ de lege, la momentul formulării cererii de chemare în judecată fiind decăzut din dreptul de a obține valorificarea dreptului în cadrul acestei proceduri întrucât nu a parcurs procedura imperativ prevăzută de lege. Reclamantul avea obligația de a dovedi faptul că a formulat o cerere de reconstituire a dreptului de proprietate pentru suprafața de teren înscrisă în titlurile pârâților, astfel încât să se poată considera că avea interesul și calitatea procesual activă în formularea acțiunii pentru anularea titlurilor.

În ceea ce privește situația în care în cuprinsul titlului de proprietate au fost trecute persoane neîndreptățite la reconstituire, practica Judecătorei Baia Mare se conturează a fi de anulare parțială a titlului de proprietate.

Se constată o practică unitară în admiterea cererilor de constatare a nulității absolute a titlului de proprietate ca urmare a faptului că s-a constatat prin hotărâre judecătorească că titularul a avut calitatea de colaborator al securității. Cum la baza emiterii titlului de proprietate a stat Brevetul de luptător pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, s-a reținut că acesta nu are dreptul la stabilirea dreptului de proprietate.

Au mai fost enumerate și alte situații în care s-a constatat nulitatea titlului de proprietate, respectiv:

- titlul de proprietate a fost emis unor persoane care nu erau îndreptățite, nefiind nici proprietar și nici moștenitor;
- situația în care terenul care nu s-a aflat la dispoziția Comisiei locale, ci aparținea unor persoane fizice, persoana îndreptățită beneficiind în continuare de dispoziția de reconstituire a dreptului de proprietate pe un alt amplasament aflat la dispoziția Comisiei locale sau să beneficieze de o formă de despăgubire pecuniară;
- eliberarea unui titlu de proprietate peste suprafața atribuită de fosta Cooperativă Agricolă de Producție atrage nulitatea absolută, constituind o încălcare a art. 24 alin. 1 ind. 1 din Legea nr. 18/1991; cei cărora li s-a atribuit teren pentru edificarea unei construcții nu pot solicita eliberarea unui titlu de proprietate decât în limita suprafeței atribuite;
- în situația formulării cererii de constatare a nulității absolute a titlului de proprietate de către o persoană care nu deține vreun titlu asupra terenului, care nu deține calitatea de persoană îndreptățită și care nu a formulat cerere de reconstituire a dreptului de proprietate în termenul și în condițiile prevăzute de legile fondului funciar, acțiunea se respinge ca fiind formulată de o persoană fără calitate procesuală activă.

În raport cu acestea, Inspecția Judiciară a concluzionat astfel:

- Judecătoriile Baia Mare, Deta și Vișeu de Sus nu au înființat completuri specializate în sensul mecanismului de unificare a practicii în materia fondului funciar menționat prin Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2098/19.12.2019;

- Judecătoria Deta s-a remarcat în sensul discutării problemelor de practică neunitară în mod periodic;
- spre deosebire de celelalte instanțe verificate, care fie nu au publicat vreo hotărâre, fie au publicat o singură hotărâre, Judecătoria Baia Mare s-a remarcat cu privire la publicarea pe portalul său a unui număr considerabil de hotărâri în materia fondului funciar;
- în perioada ianuarie 2020 - septembrie 2022, la nivelul judecătoriilor supuse verificărilor, au fost pronunțate 297 de hotărâri, dintre care 101 hotărâri au rămas definitive prin neatacare (într-un procent de 34%), iar la nivelul tribunalelor s-au pronunțat 430 de hotărâri judecătorești (în cea mai mare majoritate în căile de atac);
- din analiza hotărârilor judecătorești prezentate nu au rezultat interpretări diferite asupra aspectelor de drept supuse judecății de natură a crea o practică judiciară substanțial diferită de cea descrisă în raportul de control anterior aprobat prin Hotărârea Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2098/19.12.2019, cu excepția celor privind aplicarea dispozițiilor art. 48 din Legea nr. 18/1991.

De asemenea, în raport cu acestea s-au propus următoarele măsuri:

- înființarea completurilor specializate în materia fondului funciar potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (2) TITLUL XIII: Accelerarea judecăților în materia restituirii proprietăților funciare din Legea nr. 247/2005 la Judecătoriile Baia Mare, Deta și Vișeu de Sus;
- luarea de măsuri la nivelul tuturor instanțelor privind pregătirea profesională a judecătorilor specializați în materia fondului funciar;
- analiza problemelor de drept supuse verificărilor în prezentul raport, cu ocazia întâlnirilor de practică neunitară organizate în conformitate cu dispozițiile art. 25 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, în vederea identificării aspectelor de practică neunitară;
- respectarea în continuare a dispozițiilor art. 27 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești privind obligația completării și actualizării permanente a portalului instanței prin publicarea jurisprudenței în materia fondului funciar.

Inspekția Judiciară a înaintat conducerii instanțelor antereferite, în conformitate cu dispozițiile art. 75 alin. (7) din Normele pentru efectuarea lucrărilor de inspekție, Raportul de control nr. 22-3069 din 15.11.2022, în vederea formulării de obiecții.

Judecătoria Deta a formulat obiecții la raportul de control, arătând că la nivelul instanței s-a dispus, încă din anul 2005, prin Hotărârea Colegiului de Conducere nr. ___/28.11.2005, înființarea a trei completuri specializate în materia fondului funciar, începând cu data de 01.01.2006, iar, începând cu anul 2011 și până în aprilie 2022, cauzele în materia fondului funciar au fost alocate către două completuri denumite în Ecris C3 și C4.

De asemenea, s-a mai arătat că, în cursul anului 2022, prin Decizia nr. '21.04.2022, s-a dispus înființarea a trei completuri de judecată noi, dispoziții date ca urmare a reducerii

numărului de judecători, respectiv de la 4 judecători la 3 judecători, astfel că, în perioada 23.05.2022-01.08.2022, cauzele în materia fondului funciar au fost alocate celor trei completuri, denumite în Ecris C2, C3 și C4, iar începând cu data de 01.08.2022, prin Decizia nr. /26.07.2022 s-a dispus modificarea materiilor juridice și a obiectelor ce se soluționează de către cei trei judecători, revenindu-se astfel la două completuri specializate să judece în materia fondului funciar, denumite în programul Ecris C3 și C4.

Ca urmare, conducerea Judecătoriei Deta a apreciat că la această instanță au fost înființate completuri specializate să judece în materia fondului funciar, aspect ce ar rezulta din conținutul deciziilor menționate și al răspunsului comunicat cu adresa nr. 402/1/29.09.2022.

În acord cu răspunsul Inspecției Judiciare, Secția pentru judecători apreciază că această obiecție este neîntemeiată.

Astfel, potrivit art. 2 alin. (2) TITLUL XIII: Accelerarea judecăților în materia restituirii proprietăților funciare din Legea nr. 247/2005 *„în cadrul instanțelor judecătorești procesele funciare se vor soluționa de către complete specializate”*.

La data emiterii Hotărârii Colegiului de Conducere al Judecătoriei Deta nr. 11/28.11.2005 era în vigoare Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005 pentru aprobarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, iar potrivit art. 16 alin. (1) lit. m) din Anexa aferentă, președintele judecătoriei avea atribuția înființării completelor specializate, iar conducerea Judecătoriei Deta nu a făcut dovada vreunei decizii a președintelui instanței de înființare a unor completuri specializate în materia fondului funciar.

De asemenea, chiar și în situația funcționării Judecătoriei Deta fără colegiu de conducere, Deciziile Președintelui instanței invocate în cuprinsul obiecțiilor nu conțin dispoziții date în exercitarea atribuțiilor art. 19 alin. (1) lit. c) raportat la art. 7 alin. (1) lit. f) din Anexa la Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2015 pentru aprobarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, respectiv înființarea și desființarea completelor specializate ale instanței pe care o conduce.

Ca urmare, nu s-a identificat vreo dispoziție a unui organ de conducere competent al Judecătoriei Deta prin care să se fi dispus, pentru perioada supusă verificărilor, înființarea completelor specializate în materia fondului funciar, ci o hotărâre a colegiului de conducere în baza căreia au fost configurate în sistemul informatic Ecris completurile care urmau să judece în materia fondului funciar.

Or, față de rațiunile pentru care Consiliul Superior al Magistraturii a considerat, prin Hotărârea nr. 2098/2019 în materia fondului funciar, că este necesar ca respectarea dispozițiilor art. 2 alin. (2) TITLUL XIII: Accelerarea judecăților în materia restituirii proprietăților funciare din Legea nr. 247/2005 să nu fie doar una formală, obiecția formulată de conducerea Judecătoriei Deta este neîntemeiată.

În raport de considerentele de mai sus, Secția pentru judecători va aproba Raportul nr. 22-3069 din 15.11.2022 al Inspecției Judiciare - Direcția de inspecție pentru judecători având ca obiect verificarea modului în care instanțele judecătorești au respectat măsurile/mecanismele stabilite prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2098/2019 în materia fondului funciar.

De asemenea, Secția pentru judecători apreciază că sunt întemeiate măsurile propuse de Inspecția Judiciară [înființarea completurilor specializate în materia fondului funciar potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (2) TITLUL XIII: Accelerarea judecăților în materia restituirii proprietăților funciare din Legea nr. 247/2005 la Judecătoriile Baia Mare, Deta și Vișeu de Sus; luarea de măsuri la nivelul tuturor instanțelor privind pregătirea profesională a judecătorilor specializați în materia fondului funciar; analizarea problemelor de drept supuse verificărilor în prezentul raport, cu ocazia întâlnirilor de practică neunitară organizate în conformitate cu dispozițiile art. 25 din Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești, în vederea identificării aspectelor de practică neunitară; respectarea în continuare a dispozițiilor art. 27 din Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești privind obligația completării și actualizării permanente a portalului instanței prin publicarea jurisprudenței în materia fondului funciar], urmând să le aprobe astfel cum au fost formulate.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 86 alin. (2) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți;

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Aprobarea Raportului de control nr. 22-3069/2022 privind verificarea modului în care instanțele judecătorești au respectat măsurile/mecanismele stabilite prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2098/2019 în materia fondului funciar.

Art.2 - Aprobarea următoarelor măsuri propuse de Inspecția Judiciară:

- înființarea completurilor specializate în materia fondului funciar potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (2) TITLUL XIII: Accelerarea judecăților în materia restituirii proprietăților funciare din Legea nr. 247/2005 la Judecătoriile Baia Mare, Deta și Vișeu de Sus;
- luarea de măsuri la nivelul tuturor instanțelor privind pregătirea profesională a judecătorilor specializați în materia fondului funciar;

- analizarea problemelor de drept supuse verificărilor în prezentul raport, cu ocazia întâlnirilor de practică neunitară organizate în conformitate cu dispozițiile art. 25 din Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești, în vederea identificării aspectelor de practică neunitară;

- respectarea în continuare a dispozițiilor art. 27 din Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești privind obligația completării și actualizării permanente a portalului instanței prin publicarea jurisprudenței în materia fondului funciar.

Art.3 - Prezenta Hotărâre nr. 1473 din 04 mai 2023 a Secției pentru judecători se comunică Inspecției Judiciare și instanțelor vizate.

Data în București, la data de 04 mai 2023

Președinte,
Judecător Daniel GRĂDINARU

